

147/2015¹ sayılı TAVSİYE KARARI

Yolsuzlukla Mücadele için Yasal Çerçeve Sağlanmasında Parlamentoların Rolü

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), yolsuzluğun ekonomik kalkınmayı engellediğinin, yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğunun ve güvenlik ve istikrarı tehdit ettiğinin ve ayrıca suç seviyesini artırdığının önemini belirtmektedir. Bu bağlamda, Asamble, her bir yolsuzluk girişiminin ortadan kaldırılmasına yönelik görevlere odaklı küresel yaklaşımı paylaşmış ve kendisini, Karadeniz bölgesinde her ülke tarafından kendi siyasi, yasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel durumlarına uygun şekilde uyarlanmış olan her işbirliği düzeyindeki ve alanındaki yolsuzlukla mücadele önlemlerini güçlendirmeye adanmıştır.
2. KEİPA, parlamentoların ve parlamenterlerin her türlü yolsuzlukla mücadele etmek adına önemli sorumlulukları olduğunun farkındadır. Ulusal politikalar, demokratik toplumun dayanağı işlevini görmekte olup, kanunlar, kurallar ve yönetmelikler çıkarma ve bunları düzene koyma ve aynı zamanda ahlaki normları ve davranış kurallarını yürürlüğe koyarak bir dürüstlük örneği teşkil etme şeklindeki temel görevle yetkilendirilmiştir. Bu, iyi yönetişimin ve toplumlarda daha yüksek ahlak kurallarının yolunu açar ve ekonomik ilerlemeyi teşvik eder.
3. KEİPA, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (KEİ) yolsuzlukla mücadelesini teşvik etme çabalarını hoş karşılamakta ve 14 Nisan 2011 tarihinde Bükreş'te kabul edilen, *Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) Üye Devletlerinin İçişleri Bakanlarının Yolsuzluğun Önlenmesi ve Yolsuzlukla Mücadeleye İlişkin Bölgesel Çalışmaları hakkındaki Ortak Deklarasyonu*'nda ifade edilen niyetleri takdir etmektedir.
4. KEİPA, yolsuzlukla mücadelenin çok sayıda paydaşın görevlendirilmesini gerektirdiğini doğrular. Yolsuzluk, genellikle organize suç tarafından kullanılan bir araç olup, yolsuzlukla mücadele belirli durumlarda ilgili ulusların koordineli eylemlerini gerektiren uluslararası bir boyut kazanır. Sağlam ekonomik politikaların oluşturulması ve kurumsal reformların uygulanması ve aynı zamanda önleyici yolsuzlukla mücadele tedbirleri, yolsuzlukla mücadele etmeye yönelik devlet girişimlerinde kesin bir öneme sahiptir. Aynı zamanda, hukukun üstünlüğüne ve yolsuzlukla mücadeleye ilişkin tüm mevzuatın iyileştirilmesine yönelik sürekli çaba gerekmektedir.

¹ 26 Kasım 2015 tarihli Asamble müzakeresi (bkz. Dok.: GA46/LC46/REP/15, 5 Ekim 2015 tarihlerinde Varna'da müzakere edilen, Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun "Yolsuzlukla Mücadele için Yasal Çerçeve Sağlanmasında Parlamentoların Rolü" hakkındaki Raporu; Raportör: Sn. Mikheil Machavariani – Gürcistan)

Asamble tarafından 26 Kasım 2015 tarihinde Bükreş'te Kabul edilen metin.

5. KEİPA, yolsuzluğun şu anda Karadeniz bölgesinde ciddi bir sorun olduğuna yönelik kaygısını dile getirmektedir. Yolsuzlukla mücadeleye yönelik ulusal çabalar, büyük ölçüde gerçekleştirilme kararlılığına ve çabasına dahil olan ekonomik politikalara ve kurumlara bağlıdır. Ulusal yolsuzlukla mücadele programları, yolsuzluğu kontrol etme ve çok taraflı uluslararası yasal belgelerin tümüne bağlı kalma yollarının ve yöntemlerinin tanımlanmasını gerektirir. Bölgenin, bölgesel ve uluslararası kuruluşların ve ulusal parlamentoların işbirliği çalışmaları aracılığıyla yerel ve uluslararası düzeylerde iyi yönetimi aktif olarak teşvik etmesi ve yolsuzluğun tehlikeleri ve sonucunda oluşabilecek zararları hakkında kamu bilinci oluşturması gerekir.
6. KEİPA, yolsuzlukla mücadele için yeni bir itici güç sağlamayı gerekli görmekte ve ulusal parlamentoları yolsuzlukla mücadele belgelerini derhal benimsemeye, onaylamaya veya bunlara bağlı kalmaya çağırılmaktadır. Yolsuzlukla mücadeleye yönelik ek bir önlem olarak, Asamble yolsuzlukla mücadele çalışmalarındaki herhangi bir eksikliği tanımlama ve uluslararası deneyimden yararlanarak yolsuzlukla mücadeleye yönelik gerekli mekanizmaları teşvik etme ve geliştirme ihtiyacını vurgular.
7. KEİPA, Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi (UNCAC), Avrupa Konseyi tarafından düzenlenen sözleşmeler; Yolsuzluğa ilişkin Ceza Hukuku Sözleşmesi, Yolsuzluğa ilişkin Medeni Hukuk Sözleşmesi ve Yolsuzlukla Mücadeleye yönelik Kılavuz İlkeler, Toplulukların Yetkililerini ya da Avrupa Birliği Üye Devletleri'nin Yetkililerini İçeren Yolsuzluğa ilişkin Sözleşme vasıtasıyla Avrupa Birliği'nin (AB) yoğunlaşan çalışmalarını ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Yetkililer ve Devlet Memurlarının Rüşvet Almasına Yönelik Sözleşmesi'ne dahil olmak üzere uluslararası ve bölgesel organların belgelerini kabul etmektedir.
8. KEİPA, üye devletlerin ilgili uluslararası yasal belgelerle etkin olarak desteklenen ilgili ulusal yasal sistemlerinin ve ulusal yolsuzlukla mücadele programlarının hedefleri ve ilkeleri çerçevesinde yolsuzluğun daha etkili ve verimli bir şekilde önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele amaçlı bireysel ve ortak eylemler gerçekleştirmesini sağlamadaki kararlılığını yeniden tekrarlamaktadır.
9. **Bu doğrultuda, Asamble, KEİ üye devletlerinin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdaki hususları tavsiye etmektedir:**
 - i. kamu görevlerinin icrasında yolsuzluğu önlemeye, saptamaya, cezalandırmaya ve kökünü kazımaya ve her türlü yolsuzlukla ve ilgili yasadışı uygulamalarla mücadele etmek için etkili ve özel önlemlerin onaylanmasını teşvik etmeye *çalışmak*;
 - ii. ülkelerin genel olarak kalkınması, demokratik kurumların güçlenmesi, artan ekonomik entegrasyon, Karadeniz bölgesinde yoksulluğun ve ayrımcılığın kökünün kazınması amacıyla her bir yolsuzlukla mücadele girişimine etkin destek *sunmak*;
 - iii. yolsuzluk girişimlerinin ortadan kaldırılmasına ve ekonomik, sosyal, yasal ve siyasi reformların hızlandırılmasına, gerektiğinde bunların kapsamının genişletilmesine ve aynı zamanda yolsuzlukla mücadele alanındaki yasal çerçevenin güçlendirilmesine *öncelik vermek*;
 - iv. ekonomik kalkınmaya, demokratik reform, bilgilere erişme ve devleti denetleme ve hukukun üstünlüğünü sağlama yetkisine sahip güçlü bir sivil topluma yönelik önlemler dahil olmak üzere yolsuzluğun önlenmesine ilişkin bir sistematik eylem düzenleyerek yolsuzlukla mücadele reformlarının uygulanmasını *teşvik etmek*;

- v. Üye devletlerin yasal hükümleri ile uluslararası yasal belgelerin karşılaştırılması çalışmaları vasıtasıyla ulusal uygulama ve yolsuzlukla mücadele yasal çerçevelerinin özenle hazırlanmasını ve uygulanmasını, benzerlikler ve farklılıkların tanımlanmasını, küresel olarak tanınmış standartları ve uluslararası finansal kurumların normlarını ve tavsiyelerini dikkate alarak ulusal yolsuzlukla mücadele kanunlarının ve yönetmeliklerinin uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmasını *sağlamak*;
- vi. güçlü sivil toplum kurumlarının geliştirilmesini ve toplumda güçlü demokratik gelenekler ve ahlak kurallarının oluşturulmasını teşvik etmek ve ilgili yasal çerçeveler uyarınca hem özel sektör hem de kamu sektöründe kabul edilebilir davranış standartlarının gözetilmesini sağlamak için davranış kuralları taslağı *oluşturmak*;
- vii. tüm kademelerdeki yolsuzlukla mücadele yapılarındaki kanun uygulama temsilcileri için özel eğitim düzenlenmesini sağlamak ve soruşturma ve icra yetkisi dahil olmak üzere yolsuzluk eylemlerine karşı dahili kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi suretiyle devlet görevlerinin uygun gözetimini *sağlamak*;
- viii. parlamentolar, icra kurumları ve adli kurumlar, yürütme kurumları ve diğer yolsuzlukla mücadele organları arasındaki yakın ve tarafsız işbirliği vasıtasıyla şeffaflığı ve açıklığı *artırmak*;
- ix. etkin yolsuzlukla mücadele ilkeleri ve uygulamalarını benimsemek ve karşılıklı destek stratejileri oluşturmak amacıyla ilgili bölgesel ve küresel organlarla işbirliğini *güçlendirmek*;
- x. nüfusun hukuki bilincini, sorumluluk duygusunu ve kanuna saygısını artırma amaçlı eğitsel önlemler *almak*;
- xi. tamamen bağımsız medyanın geliştirilmesini teşvik etmek ve bunların yolsuzlukla mücadele kampanyalarında ve kamu ve özel sektörde eyleme ilişkin çeşitli hususlar hakkında eğitsel programlar geliştirmede rol almalarını *sağlamak*;
- xii. yolsuzlukla mücadele konusunda en başarılı ülkelerin deneyiminden faydalanma ve yüksek yolsuzluk düzeylerine sahip ülkelerde uygulanabilecek uluslararası standartları belirleme olasılığını *değerlendirmek*;
- xiii. BM, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve OECD'ye ait olanlar dahil olmak üzere yolsuzlukla mücadeleye ilişkin temel uluslararası yolsuzlukla mücadele belgelerine bağlı kalmak veya bunları kabul etmek için *her türlü çabayı göstermek*;
- xiv. yurtdışı uygulamalarını gerektiği şekliyle yerel durumlara uyarlayarak reformlar tasarlama konusunda uluslararası deneyimi yerel koşullarla *uyumlu hale getirmek*;
- xv. yolsuzlukla mücadele alanındaki uluslararası normları ve gereklilikleri ulusal belgelere uyarlamak ve/veya bunlara entegre etmek amacıyla uygun olduğu hallerde BM, Avrupa Konseyi, OECD, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu yapıları bünyesinde uzman kurumlarla deneyim ve bilgi paylaşmak için bir danışmanlık sistemi *kurmak*;
- xvi. yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele konusunda işbirliği bakımından Karadeniz bölgesi ülkeleri arasında bir taslak sözleşme hazırlama olasılığını *değerlendirmek*. Böyle bir sözleşme, yolsuzluk suçlarının ele alınmasında işbirliğine yönelik prosedürlerin düzenlenmesine ve aynı zamanda işbirliği şekillerinin ve yöntemlerinin çoğaltılmasına olanak tanıyacaktır.

10. **Asamble**, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyini işbu Tavsiye Kararı'nı değerlendirmeye davet etmektedir.